

2017-01-01

จข่าา จากถก : พระขามสมเต็จพระปรมินทรมหากุมิพลอดลยเตชา กัยการอนุรักษ์และ
พัฒนาสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ

สวัสตี จงกล

Follow this and additional works at: <https://digital.car.chula.ac.th/jamjuree>

Part of the [Social and Behavioral Sciences Commons](#)

Recommended Citation

จงกล, สวัสตี (2017) "จข่าา จากถก : พระขามสมเต็จพระปรมินทรมหากุมิพลอดลยเตชา กัยการอนุรักษ์และพัฒนาสภาพแวดล้อมทาง
ธรรมชาติ," *Jamjuree Journal*: Vol. 19: Iss. 1, Article 6.

DOI: 10.58837/CHULA.JAMJUREE.19.1.4

Available at: <https://digital.car.chula.ac.th/jamjuree/vol19/iss1/6>

This Article is brought to you for free and open access by the Chulalongkorn Journal Online (CUJO) at Chula Digital Collections. It has been accepted for inclusion in Jamjuree Journal by an authorized editor of Chula Digital Collections. For more information, please contact ChulaDC@car.chula.ac.th.

วิทยานิพนธ์: สวัสดิ์ จงกล นิสิตเก่าคณะอักษรศาสตร์ ปีการศึกษา ๒๕๖๒ - ๒๕๖๕

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชฯ กับการอนุรักษ์และพัฒนา สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ

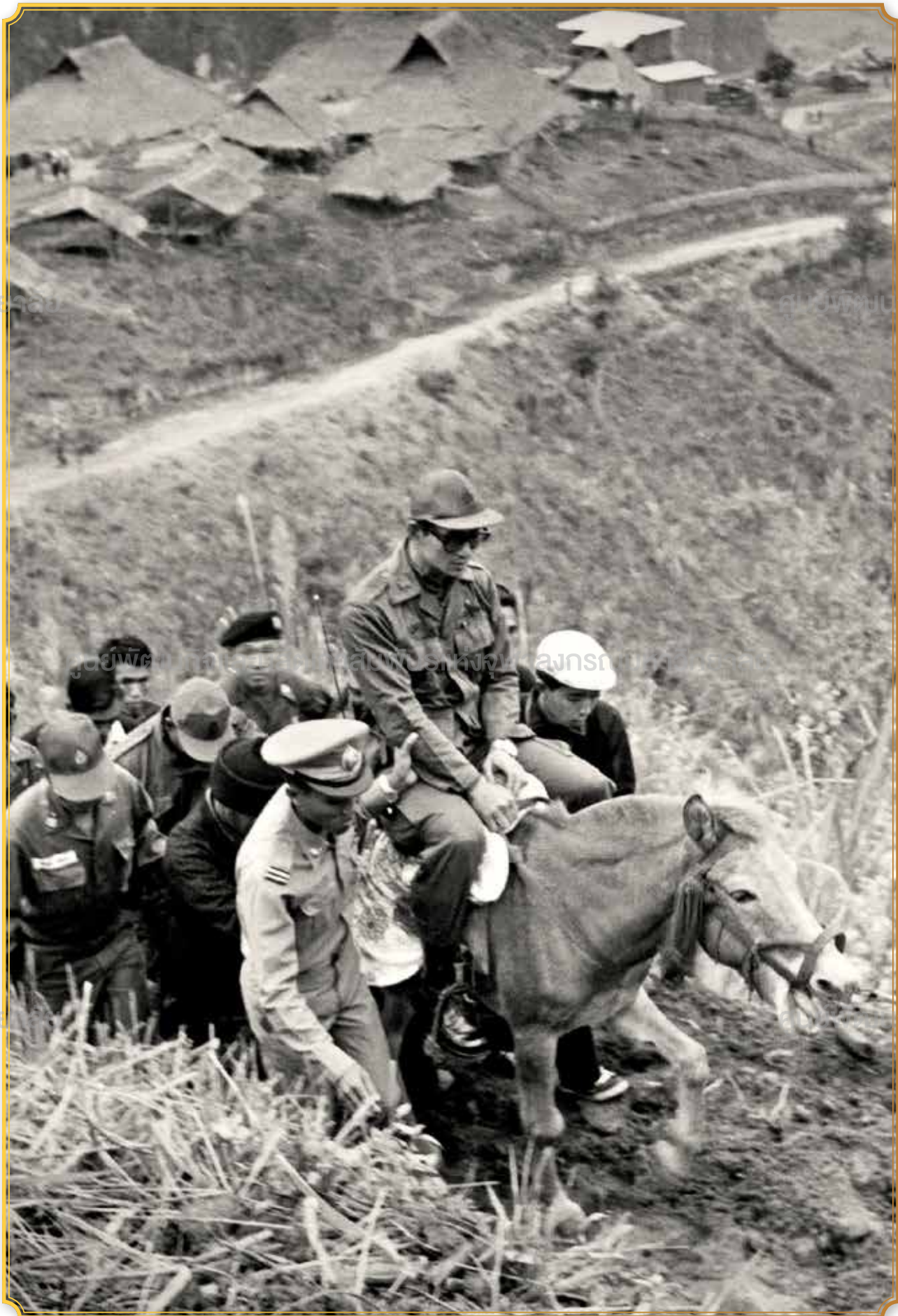
ศูนย์พัฒนกิจและบิสิเนสส์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เดือนเพราะป่าปก ป่ารกเพราะเดือนยี่
ดินเย็นเพราะหญ้าบ่อ หญ้าบ่อเพราะดินดี

ปลูกป่าในใจคน ปลูกป่าโดยไม่ตัดต่อปลูก
น้ำต้องมึทให้เขาอยู่ มึทให้เขาไป
บนดอยน้ำหยดเดียวก็มีความหมาย

ข้อความในย่อหน้าแรกเป็นการแสดงให้เห็นความสัมพันธ์ของสิ่งแวดล้อมซึ่งบรรพบุรุษของเราได้ถ่ายทอดความคิดจากรุ่นสู่รุ่นมาเป็นเวลายาวนาน ข้อความในย่อหน้าที่สองเป็นพระราชดำรัสในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ เกี่ยวกับการอนุรักษ์และพัฒนาสภาพสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ

หากศึกษาให้ละเอียดลงไปอีก โดยเฉพาะพระราชประวัติและพระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ จะพบว่าเมื่อยังทรงพระเยาว์และประทับที่วังสระปทุมได้ทรงแสดงให้เห็นความสนพระราชหฤทัยเกี่ยวกับสภาพธรรมชาติ ดังเช่น ทรงแต่งกองทรายเป็นแผ่นดินหรือผิวโลกแล้วทรงเทน้ำลงไปให้น้ำไหลไปตามทางที่ทรงประดิษฐ์เป็นสภาพแวดล้อม เมื่อเสด็จไปประทับที่สวิตเซอร์แลนด์ สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีได้ทรงสนับสนุนให้ทำสวนตัดหญ้า เก็บแอปเปิ้ล ประสพการณ์เมื่อยังทรงพระเยาว์จึงเป็นพื้นฐานของการทรงงานด้านการชลประทาน การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ หากศึกษาพระราชกรณียกิจที่ทรงปฏิบัติเพื่อประโยชน์สุขของชาวยุคจะมีสาระสังเขปดังต่อไปนี้

ศูนย์พัฒนาฝึกหัด บัณฑิตกำลังพัฒนาแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ศูนย์พัฒนาฝึกหัด บัณฑิตกำลังพัฒนาแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ศูนย์พัฒนาฝึกหัด บัณฑิตกำลังพัฒนาแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ศูนย์พัฒนาฝึกหัด บัณฑิตกำลังพัฒนาแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ศูนย์พัฒนกิจและบิสิตเก่าสภพบร๑ห่งจุฬาลงกรณบมหาวิทยาลัย

**๑. แนวทางพระราชดำริ
เกี่ยวกับการพัฒนาชนบท**

หลักการสำคัญของโครงการพัฒนาชนบทนั้นทรงมุ่งที่จะพระราชทานความช่วยเหลือเพื่อให้พสกนิกรของพระองค์สามารถช่วยและพึ่งตนเองได้ ความช่วยเหลือนี้มีสาระของการดำเนินงานเป็นสองประการคือ ประการแรกเป็นการสร้างความแข็งแกร่งและความเข้มแข็งให้ชุมชน ด้วยการสร้างโครงสร้างพื้นฐานหลักซึ่งจำเป็นต้องผลิตผลงานต่าง ๆ ในการพึ่งตนเองในระยะยาวโดยเฉพาะแหล่งน้ำ ประการที่สองได้ทรงพระกรุณาให้สร้างถนน คลองเพื่อการขนส่งคมนาคมให้สามารถติดต่อสัมพันธ์กับโลกภายนอก ทั้งสองข้อนี้ทรงเรียกว่าการระเบิดจากข้างใน

จากพระราชดำริดังกล่าวทำให้มีการจัดตั้งศูนย์ศึกษาการพัฒนาทั้งสี่ภาคทั่วประเทศ จำนวน ๖ ศูนย์ ได้แก่ ๑) ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อน จังหวัดฉะเชิงเทราในภาคกลาง ๒) ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทราย จังหวัดเพชรบุรี

ในภาคตะวันตก ๓) ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบน จังหวัดจันทบุรีในภาคตะวันออก ๔) ศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพาน จังหวัดสกลนครในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ๕) ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้ จังหวัดเชียงใหม่ในภาคเหนือ ๖) ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิภพทอ จังหวัดนครราชสีมาในภาคใต้

๒. โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ทั้งหมดมีประมาณ ๕๔๐ แผนงาน/โครงการ เป็นโครงการที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ ทรงวางแผนพัฒนาและทรงเสนอให้รัฐบาลหรือหน่วยราชการพิจารณาความเป็นไปได้ในการดำเนินงานเพื่อพัฒนาชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชน

๓. โครงการตามพระราชประสงค์

เป็นโครงการซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ ทรงมีพระราชประสงค์ให้เกิดขึ้น ทรงงานด้วยพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ ทรงปรึกษาผู้เชี่ยวชาญและทดลองจนได้ผลสรุปที่ดีและทรงมั่นพระราชหฤทัยว่าเป็นประโยชน์แก่ประชาชนอย่างแท้จริง จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้รัฐบาลหรือผู้สนใจรับไปดำเนินการดำเนินงานมีเป็น ๒ พื้นที่ ได้แก่

๓.๑ โครงการทดลองในเขตพระราชฐาน ที่พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน เช่น การศึกษาเรื่องข้าวและการทำนา การทดลองเลี้ยงวัวนม ได้แก่ ศูนย์รวมนมโรงงานมอดเม็ต โรงนมยูเอชทีและนมผง

๓.๒ โครงการทดลองนอกเขตพระราชฐาน เช่น โครงการพัฒนาที่ดินตามพระราชประสงค์หุบกะพง จังหวัดเพชรบุรี โครงการพัฒนาที่ดินตามพระราชประสงค์ที่ทุ่งลุยลาย จังหวัดชัยภูมิ

๖. โครงการหลวง

เป็นโครงการที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ พระราชทาน อาชีพทางเลือกใหม่สำหรับชาวไทยภูเขา ในภาคเหนือซึ่งเดิมเคยปลูกฝิ่นและทำ ไร่เลื่อนลอยให้หันมาปลูกพืชผักเมือง หนาว ไม้ดอกเมืองหนาว พร้อมกันนั้น ก็ส่งเสริมให้เลี้ยงสัตว์เพื่อการบริโภค และจำหน่าย เป็นการหารายได้ขจัดขย การเลิกปลูกฝิ่น ส่งผลให้ชาวไทยภูเขา เหล่านั้นพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน การ ปลูกไม้ผลเมืองหนาวมีส่วนทำให้เกิด รายได้และช่วยการพิทักษ์รักษา ต้นน้ำ ต่อมาเมื่อทางราชการส่งเสริมการปลูก ป่าเพื่อเพิ่มพูนต้นไม้ให้ช่วยรักษาต้นน้ำ ลำธาร ก็จะมีชาวไทยภูเขาซึ่งเห็นคุณค่า ของป่าเพื่อพัฒนาคุณภาพของสภาพ แวดล้อมธรรมชาติมาร่วมงานนี้ ทำให้ เป็นผลดีต่อการพัฒนาโครงการอย่างยิ่ง

๗. โครงการส่วนพระองค์ สวนจิตรลดา

เป็นโครงการส่วนพระองค์ของ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาล ที่ ๙ เกี่ยวกับการเกษตร สวนจิตรลดา เป็นโครงการทดลองพัฒนาและเผยแพร่ (research, development and dissemination) หลักการและแนวทาง การพัฒนาคุณภาพการประกอบอาชีพ เกษตรกรรมแบบต่าง ๆ เช่น การปลูก ข้าว นาทดลอง การเลี้ยงโคนม การ เพาะพันธุ์ปลา และอื่น ๆ

โครงการส่วนพระองค์แบ่งเป็น ๒ ส่วน ส่วนแรกเป็นโครงการไม่ใช้ธุรกิจ เป็นโครงการที่ส่งเสริมการพัฒนาการ เกษตรควบคู่กับการอนุรักษ์ธรรมชาติ เช่น ป่าไม้สาธิต นาข้าวทดลอง กังหัน ลมเพื่อผลิตกระแสไฟฟ้า พลังงานลม พลังงานแสงแดด ส่วนที่สองเป็นโครงการ กิจธุรกิจ เป็นโครงการที่มีกระบวนการ แปรรูปวัตถุประสงค์ทางการเกษตรและ จำหน่ายผลิตภัณฑ์แบบไม่หวังผลกำไร ทรงมุ่งหวังให้เป็นตัวอย่างแก่ประชาชน ผลิตและบริโภคสินค้าที่ได้ในประเทศ ด้วยการบริหารจัดการการเงินอย่างครบ วงจร เช่น การเลี้ยงโคนมและนมผง นมผงอัดเม็ด เนย ไอศกรีม โยเกิร์ต

๘. โครงการในพระบรมราชานุเคราะห์

เป็นโครงการที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ พระราชทานข้อ เสนอแนะและแนวทางให้หน่วยงานเอกชนที่มีกำลังทรัพย์ กำลังปัญญา และกำลัง ความสามารถรับใส่เกล้าฯ ไปดำเนินงาน

๙. โครงการพัฒนาส่วนพระองค์

เป็นโครงการที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ ได้พระราชทาน ที่ดินและพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์สำหรับทำแปลงเกษตรผสมผสาน สนับสนุน เศรษฐกิจพอเพียง และตามแนวทางเกษตรทฤษฎีใหม่ เพื่อทดลองค้นคว้าหารูป แบบการประกอบอาชีพของประชาชนให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม รวมทั้งเป็น สถานที่พักผ่อน โครงการมีหลักการดำเนินงานเป็น ๓ รูปแบบคือ

- ๕.๑ โครงการข้าวครบวงจร
- ๕.๒ โครงการเกษตรแบบผสมผสาน
- ๕.๓ โครงการตลาดเพื่อชุมชน

ศูนย์พัฒนกิจและนิสิตเก่าสัมพันธ์ฯ แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

โรงบดแกลบ โรงน้ำผลไม้พาสเจอร์ไรส์
โรงน้ำผลไม้บรรจุกระป๋อง โรงผลไม้อบ
แห้ง โรงขนมอบ โรงเพาะเห็ด ฯลฯ

นอกจากนี้ยังมีโครงการที่ทรง
ปฏิบัติทั้งในบริเวณพระตำหนักและ
นอกสถานที่ เช่น โครงการแก้มลิง
โครงการแก่งดิน น้ำมันแก๊สโซฮอลล์

๘. โครงการพัฒนา ด้านการเกษตร

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชได้ทรงริเริ่มและ
พัฒนาการเกษตรไว้หลายโครงการ ได้แก่

๘.๑ โครงการพัฒนาที่ดินและ การอนุรักษ์ดิน

เป็นโครงการซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ พระราชทานพระราชดำริเกี่ยวกับการปรับปรุงและพัฒนาที่ดินเสื่อมโทรมให้สามารถใช้ประโยชน์อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลอย่างมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ หลักการและวิธีดำเนินการที่ทรงค้นพบเกิดจากการทรงศึกษา ทดลอง วิจัยและพัฒนาด้วยวิธีใช้ปุ๋ยและสารปรับปรุงในการนี้ได้ทรงใช้พืชตระกูลถั่วให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่และสภาพดินเป็นหลัก จากนั้นจึงทรงอนุรักษ์ดินและน้ำเพื่อป้องกันการเสื่อมโทรมของดินอันเกิดจากการชะล้าง พังทลายของหน้าดิน ทำให้ดินสูญเสียธาตุอาหารอินทรีย์วัตถุ กรณีนี้ส่งผลเสียต่อไปคือการตกตะกอนตามแหล่งน้ำ ต่อมาได้ทรงใช้หญ้าแฝกพืชมหัศจรรย์มาช่วยแก้ปัญหาดังกล่าวได้สำเร็จ ทำให้การอนุรักษ์และพัฒนาคุณภาพของดินมีความชุ่มชื้นอุดมสมบูรณ์ เมื่อเพาะปลูกจะให้ผลผลิตสูง ส่งผลให้เกษตรกรมีรายได้และมีความสุขมากขึ้น

๘.๒ โครงการหลวงพัฒนาที่ดิน

เป็นโครงการซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ ทรงนำหลักการและวิธีดำเนินการตามข้อ ๘.๑ มาแก้ไขปัญหาให้ประชาชนซึ่งอาศัยบนดอนหลายแห่งปลูกฝิ่นและทำไร่เลื่อนลอยกิจการทั้งสองอย่างนี้ (ข้อ ๘.๑ และ ๘.๒) ส่งผลเสียหายต่อต้นน้ำลำธารอย่างรุนแรง จึงทรงสนับสนุนประชาชนเหล่านี้แก้ปัญหาที่ดินแล้วปลูกพืชและ

ไม้ดอกเมืองหนาว เป็นการแก้ไขเรื่องการปลูกฝิ่นและการบุกรุกป่าไม้บนดอยอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่ง

๘.๓ การพัฒนาที่ดินตามพระราชประสงค์

เป็นโครงการซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ ทรงตระหนักถึงปัญหาสำคัญเกี่ยวกับประชาชน ไม่มีที่ดินทำมาหากิน จึงบุกรุกที่ว่างเปล่าในพื้นราบและทำลายป่าเพื่อทำไร่ในป่าและภูเขา จึงได้พระราชทานพระราชดำริให้หน่วยราชการที่เกี่ยวข้องปรับปรุงที่ดินรกร้างว่างเปล่า รวมทั้งที่ดินซึ่งประชาชนบุกรุกทำลายป่าเมื่อที่ดินเสื่อมลงการโยกย้ายไปบุกรุกที่อื่นต่อไป จึงพระราชทานพระราชดำริให้จัดสรรที่ดินให้พอเหมาะกับการประกอบอาชีพเกษตรกรรมและที่อยู่อาศัย ด้วยหลักการและวิธีดังเช่น ๘.๑ เมื่อประชาชนรวมตัวเป็นหมู่บ้านก็ทรงสนับสนุนให้จัดตั้งสหกรณ์การเกษตรขึ้น นับเป็นการแก้ไขปัญหาที่ได้ผลครบวงจรคือการรวมตัวกันปลูกพืชไม้ผล เลี้ยงสัตว์ เมื่อมีสหกรณ์ขึ้นจึงเป็นการแก้ไขปัญหาการตลาด การขาย และการบริโภค หน่วยราชการที่เกี่ยวข้องจึงเป็นผู้แนะนำนิเทศ และสนับสนุนด้วยระบบการบริหารจัดการสหกรณ์ที่มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผลที่มีผลทั้งระยะสั้นและระยะยาว จะเห็นได้จากโครงการศูนย์ศึกษาและพัฒนาพิภุลทอง จังหวัดนครราชสีมาที่ภาคใต้ โครงการศูนย์ศึกษาและพัฒนาเขาคิชฌกูฏ จังหวัดฉะเชิงเทราที่ภาคตะวันออก ต่อมาได้มีการจัดตั้งและดำเนินงานในจังหวัดอื่น ๆ เช่น โครงการพัฒนาพื้นที่ราบ จังหวัดปราจีนบุรี โครงการตามพระราชดำริ จังหวัดพัทลุง โครงการศูนย์บริการการพัฒนาปลวกแดงตามพระราชดำริ จ.ระยอง-ชลบุรี โครงการพัฒนาที่ดินทุ่งสามเกาะ อำเภอรามัน จังหวัดยะลา โครงการตามพระราชดำริ จังหวัดแม่ฮ่องสอน เป็นต้น

๙. การพัฒนาด้านการประมง

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ ได้พระราชทานพระราชดำริว่าการประกอบอาชีพด้านประมงนั้นอยู่ที่การบริหารจัดการจับปลาให้ประชาชนได้ประโยชน์จริง ๆ ไม่ใช่การเลี้ยงปลา ยิ่งกว่านั้นยังทรงดำเนินการในเขตพระราชฐานด้วยการเพาะและขยายพันธุ์ปลาบางชนิดด้วยการพัฒนาและขยายพันธุ์ปลาในเชิงคุณภาพและปริมาณ รวมทั้งทรงสนับสนุนให้มีการอนุรักษ์พันธุ์ปลาชนิดไม่ให้สูญพันธุ์ เช่น ปลากระโทง ปลาบึก

สิ่งสำคัญอีกอย่างคือทรงสนับสนุนให้มีการศึกษาและพัฒนาการประมงให้เหมาะสมกับลักษณะ ภูมิประเทศด้วยการพัฒนาแหล่งน้ำธรรมชาติ เช่น

โครงการที่สนับสนุนพระราชญาณทัศน์ (vision) เรื่องเศรษฐกิจพอเพียงและ ทฤษฎีใหม่ที่ได้พระราชทานแก่ปวงชน ชาวไทยนำไปปฏิบัติอย่างดียิ่ง

๑๑. การพัฒนาด้านป่า

“...เรื่องป่า ๓ อย่างคือไม้พิน ไม้ ผล ไม้สร้างบ้าน...ประชาชนมีความรู้ ทั้งคนที่อยู่บนเขา ทั้งคนที่อยู่ในที่ราบ เขามีความรู้ เขาทำงานมาตั้งหลายชั่วคน แล้ว เขามีความเฉลียวฉลาด เขารู้ว่า ตรงไหนควรจะทากสิกรรม เขารู้ว่าที่ ไหนควรจะเก็บไม้ไว้ แต่ว่าที่เสียไปเพราะ ว่าพวกที่ไม่รู้เรื่องไม่ได้ทำมานานมา นานแล้ว ทั้งกสิกรรมมานานแล้วก็ไม่รู้ เรื่อง แล้วก็มาอยู่ในที่ที่มีความสะดวก ก็เลยทำให้ลืมน่าชีวิตมันเป็นไปได้โดยที่ ทำกสิกรรมที่ถูกต้อง...”

พระบรมราชาบาทที่อัญเชิญมาไว้ ข้างต้น พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ ได้พระราชทานในวันเปิด การสัมมนาการเกษตรภาคเหนือ ณ สำนักงานเกษตรภาคเหนือ จังหวัด เชียงใหม่เมื่อวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๔

พระราชดำริและพระราชกรณียกิจ ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาล ที่ ๙ เกี่ยวกับการพัฒนาด้านป่าทำให้ มีโครงการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้หลาย โครงการ ได้แก่

๑๑.๑ การปลูกป่าทดแทน

เป็นโครงการปลูกป่าทดแทนใน พื้นที่ป่าไม้ที่มีผู้บุกรุกแผ้วถาง และพื้นที่ ป่าเสื่อมโทรม พื้นที่ตามบริเวณอ่างเก็บ น้ำ พื้นที่บนเขาสูงเนื่องจากป่าบนภูเขา ทรุดโทรม พื้นที่ลุ่มน้ำ แหล่งน้ำเป็นที่ สำหรับปลูกป่าเพื่อส่งเสริมลุ่มน้ำ แหล่ง น้ำมีความสะอาดเพื่อการบริโภคและ อุปโภค พื้นที่ส่งเสริมให้ประชาชนปลูก ป่ามีรายได้เพิ่มขึ้น พื้นที่ปลูกป่าส่งเสริม ธรรมชาติเพื่อเพิ่มที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่า

๑๑.๒ การอนุรักษ์ทรัพยากรป่า เพื่อสัตว์ป่าและวนอุทยาน

เป็นโครงการที่ช่วยการสงวนพันธุ์ สัตว์ป่าและเพาะเลี้ยงสัตว์ป่าประเภท พืชหายากและมีแนวโน้มที่จะสูญพันธุ์ รวม ทั้งการสนับสนุนให้จัดตั้งสวนสัตว์เปิด เพื่อให้ประชาชนมีโอกาสชมและรู้คุณค่า

ห้วย หนอง คลอง บึงบางแห่งให้เป็นแหล่งอนุรักษ์และขยายพันธุ์ปลา ทรงสนับสนุน ให้อนุรักษ์พันธุ์ปลาบางชนิดไม่ให้กลายเป็นพันธุ์ โดยเฉพาปลาที่หายากและมีแนว โน้มจะลดจำนวนน้อยลงจนอาจสูญพันธุ์ได้ จึงทรงสนับสนุนศึกษาและทดลองวิธี การผสมพันธุ์เทียม สิ่งสำคัญอย่างหนึ่งได้พระราชทานพระราชดำริให้สนับสนุน การเลี้ยงปลาบางชนิดอาศัยและกินสารอินทรีย์ในบริเวณน้ำเสียได้ เรื่องนี้นับ เป็นการดำเนินงานที่มีต้นทุนต่ำ และใช้ประโยชน์จากน้ำเสีย

เรื่องนี้ทำให้เป็นผลดีต่ออาชีพการประมงซึ่งทำให้มีการผลิตสัตว์น้ำจืดเพิ่ม มากขึ้นประมาณกว่า ๓๐,๐๐๐ ตันต่อปี เป็นการส่งเสริมคุณภาพอาหารที่มีคุณค่า ทางโภชนาการและการเลี้ยงปลาเป็นอาชีพเสริมของประชาชนอีกด้วย

๑๐. การพัฒนาการปศุสัตว์

นอกจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ ทรงส่งเสริมการพัฒนา อาชีพการเกษตรที่รอบด้านแล้ว ยังทรงทดลอง วิจัย พัฒนาการปศุสัตว์และสัตว์ ปีซึ่งมีผลดีต่อการพัฒนาอาชีพซึ่งประชาชนทั่วประเทศทำกินมานับตั้งแต่โบราณ สมัยจนถึงปัจจุบัน พระราชประสงค์หลักซึ่งทรงดำเนินงานวิจัยและพัฒนาการ เลี้ยงปศุสัตว์และสัตว์ปีกคือ

๑. การเลี้ยงสัตว์อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการที่ทันสมัยและเหมาะสมกับ สภาพท้องถิ่น
๒. ส่งเสริมการปลูกและเก็บรักษาพืชอาหารสัตว์ รวมทั้งการส่งเสริมให้ พัฒนาพืชอาหารสัตว์ที่มีคุณค่าทางโภชนาการให้สัตว์เจริญเติบโต
๓. ปรับปรุงการบำรุงพันธุ์สัตว์ด้านการผสมพันธุ์สัตว์ทั้งการผสมพันธุ์ตาม ธรรมชาติและการผสมเทียม
๔. ป้องกันและกำจัดโรคให้สัตว์มีสุขภาพสมบูรณ์สามารถให้ผลิตภัณฑ์สูง
๕. สนับสนุนการเลี้ยงสัตว์ให้เกษตรกรมีพันธุ์สัตว์หรือให้เขาซื้อพันธุ์คุณภาพ ดีในราคาถูก พร้อมทั้งแนะนำเรื่องวิธีการที่มีประสิทธิภาพด้านการเลี้ยงสัตว์ อาหาร สัตว์ การอภิบาลสัตว์

๖. สนับสนุนให้หน่วยราชการที่เกี่ยวข้องศึกษา วิจัย และพัฒนาประสิทธิภาพ การเลี้ยงสัตว์

สิ่งสำคัญอย่างยิ่งเกี่ยวกับพระบรมราชาบาย พระราชดำริ และพระราช กรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ คือทรงสนับสนุนให้ ประชาชนพัฒนาการเลี้ยงปศุสัตว์และสัตว์ปีกควบคู่ไปกับการเพาะปลูก นับเป็น

ณมหาวิทยาลัย

ศูนย์พัฒนกิจและนิ

ศูนย์พัฒนกิจและนิสิตเก่าสัมพันธ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ณมหาวิทยาลัย

ศูนย์พัฒนกิจและนิ

ของการมีสัตว์ป่าที่ส่งเสริมสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติที่สมบูรณ์

๑๑.๓ การจัดพื้นที่ทำกิน

นอกจากเป็นการจัดพื้นที่ทำกินสำหรับประชาชนที่อยู่ใกล้อ่างเก็บน้ำได้ปลูกต้นไม้ ยังเป็นการพัฒนาสภาพแวดล้อม ยังเป็นการจัดกิจกรรมส่งเสริมประชาชนให้ปลูกพืชเศรษฐกิจที่เหมาะสมกับพื้นที่อีกด้วย

๑๑.๔ การพัฒนาการวิจัยด้านป่าไม้

เป็นการวิจัยและพัฒนาป่าไม้ในบริเวณที่สภาพแวดล้อมแตกต่างกัน รวมทั้งเป็นการพัฒนาความสัมพันธ์ของป่าไม้กับสิ่งแวดล้อมหลากหลาย เช่น ป่าไม้ประมง ป่าชายเลน การชลประทาน ที่สำคัญคือการศึกษาเพื่อป้องกันไฟป่าด้วยการใช้ระบบเปียก (ความชื้น)

๑๒. การพัฒนาแหล่งน้ำ

“...หลักสำคัญว่าต้องมีน้ำบริโภค น้ำใช้ น้ำเพื่อการเพาะปลูก เพราะว่าชีวิตอยู่ที่นั่น ถ้ามีน้ำคนอยู่ได้ ถ้าไม่มีน้ำคนอยู่ไม่ได้ ไม่มีไฟฟ้าคนอยู่ได้ แต่ถ้ามีไฟฟ้าไม่มีน้ำคนอยู่ไม่ได้...”

พระราชดำริสที่อัญเชิญมาข้างต้นนี้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๙ ได้พระราชทานแกผู้ชำนาญการสำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริและคณะ ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน เมื่อวันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๒๙

โครงการพัฒนาแหล่งน้ำอันเนื่องมาจากพระราชดำรินี้มีลักษณะเป็น ๖ ประเภทได้แก่

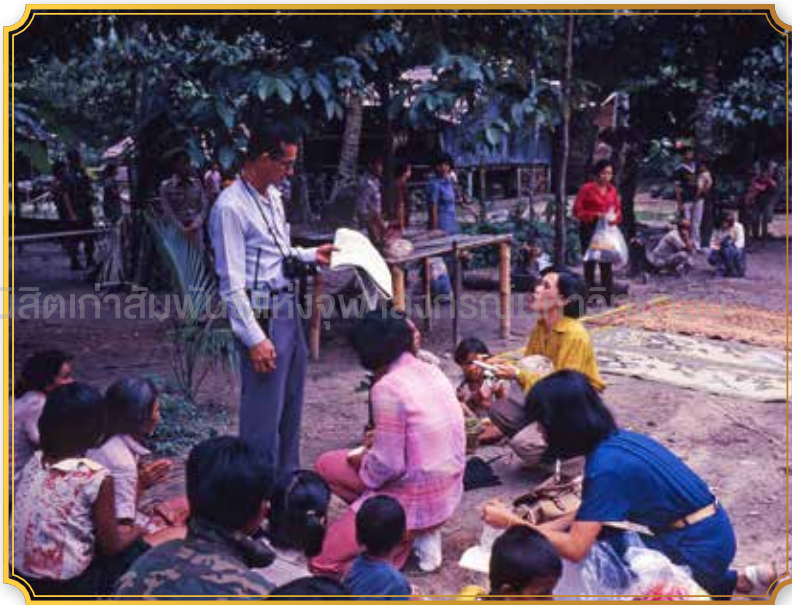
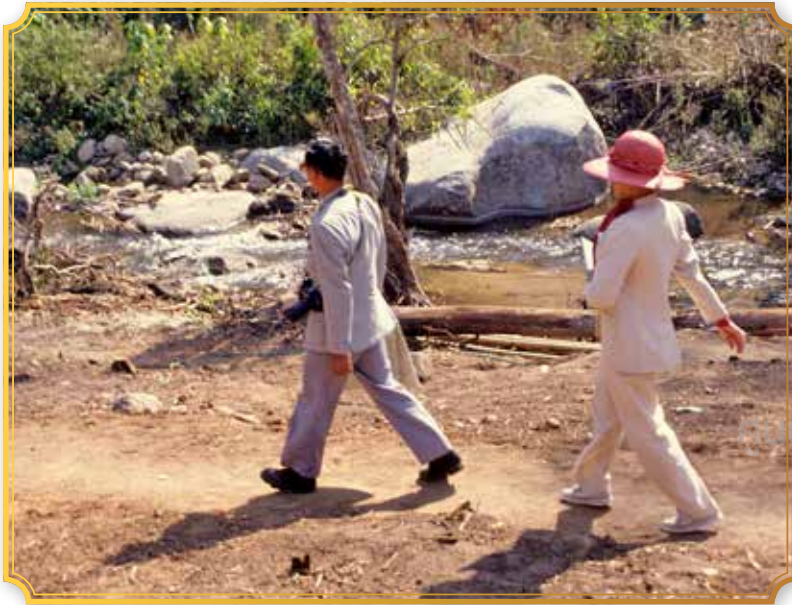
๑๒.๑ โครงการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเพาะปลูก บริโภคและอุปโภค ได้แก่ อ่างเก็บน้ำและฝายทดน้ำ

๑๒.๒ โครงการพัฒนาแหล่งน้ำสำหรับการรักษาต้นน้ำลำธาร

๑๒.๓ โครงการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการผลิตไฟฟ้าพลังน้ำ

๑๒.๔ โครงการระบายน้ำออกจากพื้นที่ลุ่ม

๑๒.๕ โครงการบรรเทาอุทกภัย

๑๓. การพัฒนาด้านสหกรณ์

เนื่องจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ ได้พระราชทานโครงการที่ส่งเสริมการพัฒนาการเกษตรหลายโครงการ เพื่อแก้ไขปัญหาของประชาชนซึ่งต้องอาศัยบุคคล หน่วยราชการหรือบริษัทเอกชนด้านการตลาดและการขาย จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ประชาชนซึ่งทำงานตามพระราชดำริร่วมมือกันจัดตั้งสหกรณ์การเกษตรเพื่อทำหน้าที่การตลาด การขายผลิตภัณฑ์ของราษฎร จึงทำให้ประชาชนทั่วประเทศอัญเชิญพระราชดำริเกี่ยวกับเรื่องนี้ ทำให้มีสหกรณ์การเกษตรทั่วประเทศ ส่งผลให้ประชาชนได้รับผลตอบแทนจากการประกอบอาชีพอย่างมีคุณภาพดีทั่วหน้า

๑๔. โครงการธนาคารข้าว

เป็นโครงการซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ มุ่งแก้ไขสถานการณ์ที่เก็บผลผลิตโดยเฉพาะข้าว นอกจากนี้โครงการดังกล่าวมีส่วนช่วยประชาชนที่อาจใช้บริการยืมข้าวจากธนาคารข้าวเพื่อการบริโภค วิธีการนี้นับเป็นบริการสวัสดิการซึ่งช่วยประชาชนในด้านการบริโภคเป็นอย่างดี ทำให้โครงการนี้เกิดขึ้นเกือบทั่วประเทศ

ศูนย์พัฒนาเกษตรและปศุสัตว์และปศุสัตว์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๑๕. โครงการธนาคารโคกระบือ

เป็นโครงการซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ ทรงมุ่งหมายช่วยแก้ไขปัญหาปัจจัยการผลิตของประชาชน โดยเฉพาะการทำนา เนื่องจากผู้มีรายได้น้อย ไม่สามารถใช้บริการรถไถนา รถเกี่ยวข้าวได้จึงต้องใช้โค กระบือในการไถนา นวดข้าวได้ หลักการและวิธีการดำเนินงานมีลักษณะสำคัญพื้นฐานเช่นเดียวกับธนาคารข้าว

๑๖. โครงการฝนหลวง

เกษตรกรไทย โดยทั่วไปอาศัยฝนจากธรรมชาติเป็นหลักในการช่วยการทำนา ทำไร่หรือสวนครัว เลี้ยงสัตว์เมื่อใดที่ฝนไม่ตกอย่างพอเพียงทำให้

ประชาชนเดือดร้อนมาก พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้มีการศึกษา วิจัย และทดลองด้านการทำฝนเทียมได้สำเร็จ ทำให้หน่วยราชการที่เกี่ยวข้องสามารถดำเนินการจัดทำฝนหลวงช่วยประชาชนได้ผลเป็นอย่างดี งานนี้ทำให้องค์กรระหว่างประเทศถวายรางวัลแด่พระองค์ท่าน ทำให้มีหลายประเทศกราบบังคมทูลของพระราชทานความช่วยเหลือให้ราษฎรของตนด้านน้ำเพื่อใช้ในระยะเวลาสำคัญดังกล่าวได้ผลดีเยี่ยม

เท่าที่นำข้อมูลมาเสนอท่านผู้อ่านอย่างย่อ ๆ แค่นี้ก็คงจะทำให้ผู้อ่านทราบเรื่องพระมหากษัตริย์คุณ อันหาที่สุดมิได้ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

ปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชได้พระราชทานแก่ประชาชนของพระองค์ตามพระปฐมบรมราชโองการว่าเราจะครองแผ่นดินโดยธรรมเพื่อประโยชน์สุขของมหาชนชาวสยาม

ของทรงพระสำราญในวิมุตติสุชน ทิพยสถานและขอพระวิริยภาพที่ทรงบำเพ็ญจงบรรลุตามพระราชประสงค์ทุกประการเกิดพระเจ้าข้า

ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม ขอเดชะ
ข้าพระพุทธเจ้า
นายสวัสดิ์ จงกล
๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

แหล่งข้อมูล

๑. กองบรรณาธิการ. พระเจ้าแผ่นดินของเราและเหตุการณ์ในรัชสมัย. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ ศรีปัญญา, ๒๕๕๘.
๒. ศูนย์ข้อมูลมรินทร์. ๑๐๘ มงคลพระบรมราชาบาท. พิมพ์ครั้งที่ ๖. กรุงเทพฯ : อมรินทร์ อมรินทร์พรินติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน), ๒๕๕๙.
๓. สวัสดิ์ จงกล. พระราชกรณียกิจและพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชที่พระราชทานแก่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ : หอประวัติจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, เอกสาร โรเนียวเย็บเล่ม, ๒๕๓๑.
๔. หอประวัติจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ประทีปส่องใจไทยทั่วหน้า. กรุงเทพฯ : หอประวัติจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, เอกสารโรเนียวเย็บเล่ม, ๒๕๕๕.